

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 30/1983-84 med anledning av ltm Roger Nordlunds m.fl. hemställningsmotion till landskapsstyrelsen om utredning av behovet av stöd för vård i hemmet av barn.

Landstinget har den 30 november 1983 inbegärt lagutskottets yttrande över motionen. Utskottet, som hört socialchefen Bengt Linde, får härmed vördsam samt anföra följande.

I motionen föreslås en utredning om behovet av och möjligheterna till ökat stöd för hemvård av barn under tre år. Stödet bör enligt motionärerna vara mera omfattande än vad nu är fallet och även särskilt beakta ensamförsörjares situation.

Bestämmelserna rörande dagvård av barn ingår i landskapslagen om barndagvård (38/73). Genom ett 1982 gjort tillägg till lagen (31/82) avses med barndagvård även förälders vård av barn i hemmet. Inom ramen för anslag i landskapets årsstat kan kommun erhålla landskapsunderstöd för sådan vård om detta beaktats i den kommunala verksamhetsplan som förutsätts enligt lagstiftningen om planering och landskapsstöd inom social- och hälsovården. Denna bestämmelse saknar motsvarighet i rikslagstiftningen, varför vissa av de medel som totalt sett står till buds för barndagvård avsatts för detta speciella ändamål.

Enligt ett statsrådsbeslut om beviljande av stöd för vård av barn i hemmet (FFS 80/82, ä. 233/84) kan inom ramen för statsförslaget beviljas ekonomiskt stöd för sådan barndagvård. Stödets storlek är 750 mark per månad och beviljas under vissa i beslutet närmare angivna förutsättningar familjer med ett barn under tre år och minst två andra barn under skolåldern eller med ett barn under ett år sju månader och minst ett annat barn under skolåldern. Statsrådsbeslutet har tillämpats även av landskapsstyrelsen och för närvarande kommer cirka 60 familjer i landskapet i åtnjutande av detta stöd, som inte är beskattningsbar inkomst för mottagaren.

Regeringen har nyligen framlagt en proposition med förslag till lagstiftning om utvecklande av vården av små barn (nr 202/1984 rd). Enligt förslaget skall barndagvården utvecklas så att efter år 1990 skall för alla barn under tre år erbjudas antingen en kommunal dagvårdsplats eller stöd för vård i hemmet. Det nya systemet med hemvårdsstöd ersätter det tidigare

ovan beskrivna stödet. Till det nya hemvårdsstödet, som i fortsättningen kommer att räknas som beskattningsbar inkomst, hör en grunddel, vars storlek motsvarar sjukförsäkringens minimi-dagpenning för 25 dagar, vilken 1985 kommer att utgöra 950 mark per månad. Härtill kommer en syskonförhöjning om 20 % av grunddelen eller 190 mark då familjen har flera barn under tre år samt en inkomstprövad tilläggsdel om maximalt 80 % av grunddelen eller 760 mark (fullt belopp). Tilläggsdelens maximibelopp utgår om familjens nettoinkomst understiger 2000 mark per månad och reduceras därefter. Det nya systemet förutsätts bättre än tidigare tillgodose ensamförsörjarnas situation.

Det nya hemvårdsstödet i riket blir en del av det kommunala dagvårdssystemet. Kostnaderna delas mellan stat och kommun på samma sätt som kostnaderna för övrig dagvård. Genom att det nya hemvårdsstödet sammankopplats med en utbyggnad av daghemsplatsernas antal har avsikten varit att trygga föräldrarnas valfrihet i fråga om formerna för barndagvården. Reformen är dessutom sammankopplad med olika förslag som avser att utveckla det familjepolitiska anställningsskyddet. Bl.a. föreslås arbetstagare få rätt till vårdledighet för vård av barn efter det föräldrapenningsperioden upphört till dess barnet uppnått tre års ålder.

Den reform som föreslås träda i kraft i riket fr.o.m. år 1985 bör enligt utskottets åsikt utan dröjsmål få sin motsvarighet i landskapet. Det hemvårdsstöd som i begränsad omfattning nu tillämpas kan då ersättas med ett system av det slag som införs i riket. Utskottet förutsätter därför att behövliga lagförslag kommer att föreläggas landstinget. Vissa av de till utvecklande av det familjepolitiska anställningsskyddet hörande lagförslagen är av rikslagstiftningsnatur och kommer därför att träda i kraft i landskapet samtidigt som i riket.

Utskottet konstaterar sålunda att de i motionen efterlysta möjligheterna till ett utökat hemvårdsstöd kommer att finnas så snart man i landskapet genomfört reformer motsvarande dem som för närvarande behandlas i riksdagen. Den i riket aktuella reformen synes även beakta en ur olika synvinklar ändamålsenlig fördelning av de skilda vårdformerna (hemvård, vård på daghem, familjedagvård). Föräldrarnas valfrihet poängteras särskilt. Redan med hänsyn till den skattefinansiella utjämningen kan en utbyggnad av hemvården av barn i landskapet utöver vad som föreslås i riket knapp komma i fråga. Behovet av ökad hemvård bör kunna kartläggas i samband med den planering av social- och hälsovården som enligt lag skall utföras av

såväl vederbörande kommun som landskapsstyrelsen. Ytterligare utredningar är enligt utskottets mening inte påkallade.

Med hänvisning till det ovan anförda får utskottet värdsamt föreslå
att Landstinget måtte förkasta hemställnings-
motionen nr 18/1983-84.

Mariehamn den 28 september 1984.

På lagutskottets vägnar:

Sune Eriksson
ordförande

Lars Ingmar Johansson
sekreterare.

Närvarande vid ärendets avgörande behandling: ordf. Sune Eriksson, v. ordf.
Curt Carlsson samt ledamöterna Börje Eriksson och J.-E. Lindfors.